

ESPAI D'OPINIONS**Nº106
Desembre 2011****Rafel Borràs Ensenyat****Coordinador de programes****Fundació Gadeso**

REFORMA LABORAL I MÉS INIQUITAT SOCIAL?

Aquesta setmana s'ha iniciat la X legislatura de l'actual etapa democràtica del Regne d'Espanya. L'imminent President Rajoy ha avançat en el si de la junta directiva del PP, algunes línies –certament confoses- d'actuació en política econòmica. A l'espera del discurs d'investidura ens hem de conformar amb vagues al·lusions a la consecució dels compromisos fiscals, a la reforma del sistema financer i a la del mercat laboral. El missatge que jo capto és el següent: Majors retallades socials i alguna pujada d'impostos indirectes com ara l'IVA, la creació -directa o indirectament- d'un anomenat "banc dolent " amb la conseqüent aportació de cabdals públics per a la reestructuració bancària i l'abaratiment del factor treball.

Sigui com sigui, el Sr. Rajoy començarà la seva etapa de President del Govern del Regne d'Espanya en un escenari socioeconòmic força complicat. El mateix Rajoy ha reconegut que durant l'any 2012 el creixement de l'economia estarà molt influenciat per les mesures d'austeritat i que l'atur tindrà un comportament a pitjor. Amb afirmacions com aquesta, no fa altra cosa que fer-se ressò de l'opinió quasi unànime dels analistes. En aquets sentit i a tall d'exemple Funcas acaba de pronosticar per l'any que ve un escenari recessiu amb una taxa d'atur del 22,2%.

Amb aquest tauló de joc les peces es poden moure poc però ho poden fer cap a una major o menor iniquitat. En aquest sentit, s'ha de recordar que recentment l'OCDE ha publicat un informe que demostra que a Espanya la desigualtat s'ha incrementat en els dos darrers anys a causa de les polítiques fiscals aplicades però, segons el citat informe, el que més ha influït en el creixement de la desigualtat ha estat l'augment del nombre de persones treballadores amb baixes remuneracions. Per tant, em sembla obvi que si s'aprofundeix en una estratègia d'abaratiment nominal del cost laboral unitari es produirà una major desigualtat.

L'àmbit més immediat en el qual s'observarà si l'acció del Govern Rajoy s'orienta cap a una major o menor equitat serà, sens dubte, el de la Reforma Laboral. En la meua opinió els nyaps que el Govern socialista ha fet en els

anys 2010 i 2011 a la legislació laboral espanyola -insisteixo que em refereixo a la normativa laboral i no a la social ni de Seguretat Social que, al meu criteri, ha estat encertada- “legítima” als nous governants a fer una nova reforma de l'Estatut dels Treballadors, la qual cosa m'omple d'angoixa. Tres són les meves preocupacions:

Primera: Que als àmbits pròxims al PP és parli cada vegada menys de “flexibilitat” i més d’ “abaratiment”. En aquest nou discurs els Minijobs <http://www.consejeriadetrabajo.de/hoja%20mini-empleos.pdf> són la peça clau.

Segona: Que els think tanks més influents en aquestes matèries hagin assolit uns nivells de radicalització preocupants. A tall d'exemple, citaré només el darrer informe de l'Institut Internacional Cuatrecasas – ManpowerGroup en el qual s'hi poden llegir coses tant insòlites com la següent: “ Despido disciplinario y productividad: se requiere una mayor clarificación y seguridad jurídica en el ejercicio del poder disciplinario en la empresa, dado la incidencia que dicho poder tiene en garantizar la adecuada convivencia y productividad en la organización empresarial”.

Tercera: A l'imaginari col·lectiu s'ha instal·lat una percepció molt positiva de la situació laboral d'Alemanya. De fet, aquesta certa idealització del model alemany se sol emprar per justificar la implantació d'algunes reformes a la normativa laboral espanyola (els minijobs realment són kurzfristige). La situació actual -no la de principis de segle XXI- del mercat de treball d'Alemanya és el reflex d'una economia centrada en l'exportació i descuidada en tot el que tingui a veure amb el consum intern. Les darreres dades disponibles posen de manifest que els excedents pels augments de productivitat no han millorat salaris ni protecció social la qual cosa pot explicar que el 20% del assalariats alemanys siguin treballadors pobres.

Tres preocupacions que es resumeixen en una sola i cabòria: el desig de seny, capacitat d'acord i saviesa perquè el nous governants sàpiguen fer una reforma laboral que ens allunyi de les “aterridores escenes d'un món futur profundament dividit entre nosaltres i ells, estripat per la sospita mútua, amb odi a l'autoritat des de baix i menyspreu per la gent des de dalt”. Ho escrigué, l'any 1974 l'economista E.F. Schumacher a la seva obra “Small is Beautiful”. Seria lamentable que fos realitat en el porpres anys.